

Aero Alarm

Nedeljni izveštaj o stanju kvaliteta vazduha u Valjevu

Za period od 16.11. do 22.11.2020.

Broj izveštaja (n): 3

Datum: 23.11.2020

Vreme: 11.55

Ovaj izveštaj je nastao u okviru realizacije akcije „Aero Alarm“ koju sprovodi organizacija „Lokalni odgovor“ iz Valjeva. Namera nam je da poboljšamo obaveštavanje građana i građanki Valjeva o aerozagađenju. Radimo na stvaranju javne svesti da je aerozagađenje realnost, svakodnevnica, koja zahteva aktivizam radi smanjenja uticaja i ublažavanja posledica aerozagađenja na zdravlje ljudi. Izveštaj se objavljuje ponedeljkom, za prethodni period od 7 dana. Izvor informacija za koncentracije zagađujućih materija i ocenu zagađenosti vazduha je Državna merna mreža. Informacije o javnom informisanju u Valjevu naši aktivisti prate preko izvora dostupnih na internetu, kao i putem telefonske ankete sa predstavnicima organa javne vlasti odgovornih za zdravlje, bezbednost građana i zaštitu životne sredine. Izveštaj, kao i cela akcija su usmereni, ne na zastrašivanje i stvaranje panike, već na mobilisanje građana da preduzimaju mere i donose odluke koje mogu doprineti smanjenju aerozagađenja i zaštiti zdravlja ljudi.

Mi smo se udružili da podstaknemo građane da učestvuju u javnim poslovima. Mi ne rešavamo probleme za koje su odgovorni organi vlasti i ustanove. Mi koristimo naše pravo da znamo i da nam budu dostupne informacije o aerozagađenju da ih podelimo sa našim sugrađanima. Mi smo Lokalni odgovor.

Sažetak

a. U protekloj sedmici najveći broj dana vazduh u Valjevu je bio zagađen. Državna mreža za automatski monitoring ocenila je vazduh u Valjevu dva dana kao „jako zagađen“, četiri dana kao „zagađen“, te jedan dan ocenom „prihvatljiv“. Tokom petka vazduh u Valjevu je bio u granicama prihvatljivog i u nedelju, sredinom dana. Najviša koncentracija PM₁₀ suspendovanih čestica za proteklu nedelju zabeležena je u četvrtak, 19.11.2020. u 18.00 časova i iznosila je 243,64 µg/m³, što predstavlja koncentraciju gotovo **pet puta veću** od dozvoljene. Suspendovane čestice PM_{2,5} dostigle su najvišu koncentraciju istog dana u isto vreme, 192,25 µg/m³, što je koncentracija **dva puta veća** od dozvoljene¹.

b. Visina aerozagađenja u protekloj nedelji je predstavljala rizik za zdravlje stanovnika Valjeva. U danima kada je vazduh bio zagađen svako je mogao početi da oseća zdravstvene tegobe; članovi osetljivih zdravstvenih grupa su bili u riziku do pretrpe ozbiljnije zdravstvene posledice. U vreme kada je vazduh u Valjevu bio jako zagađen to je predstavljalo zdravstveno upozorenje za postojanje vanrednih uslova. Tada je bilo verovatno je da su zdravstveno ugroženi svi stanovnici.

c. Na internet prezentaciji Grada Valjeva (Gradska uprava), kao i na prezentaciji Zavoda za javno zdravlje tokom prošle nedelje nisu na dnevnom nivou objavljivane informacije o visini aerozagađenja u Valjevu. Sektor za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova u Valjevu ne poseduje internet stranicu. Ove ustanove, odgovorne za bezbednost i zdravlje građana u Valjevu, kao i za zaštitu životne sredine, nisu obavestavale javnost o dnevnim koncentracijama zagađujućih materija koje sadrži vazduh u Valjevu, niti su upozoravale građane na mogući rizik za zdravlje, niti na mere zaštite ili ublažavanja uticaja. (Sektor za vanredne situacije MUP Srbije, Gradska uprava Valjevo, Zavod za javno zdravlje u Valjevu).

---

¹ Ocena kvaliteta vazduha prema satnim koncentracijama zagađujućih materija u vazduhu. Izvor, Državna mreža za automatski monitoring kvaliteta vazduha <https://photos.app.goo.gl/1FrDjE28h68r3hpR6>

d. Od ukupno 10 posmatranih medijskih organizacija protekle nedelje su tri dnevno objavljivale informacije o kvalitetu vazduha u Valjevu (Valjevska posla, RTV Marsh, Valjevo na dlanu). U posmatranom periodu jedan broj lokalnih elektronskih medija je pojedinim danima objavljivao priloge koji su se odnosili na aerozagađenje (npr. izjave aktivista, saopštenja stranaka, problem merenja aerozagađenja). U trećoj nedelji akcije „Aero Alarm“ uočava se veća pažnja medija i javnosti kad je reč o zagađenju. O zagađenom vazduhu u Valjevu je izveštavala RTS, Politika i televizija Nova S.

Tabela 1. Prikaz kvaliteta vazduha u Valjevu za proteklu nedelju po danima

Dan	Datum	Kvalitet vazduha	Najviše zabeležene koncentracije zagađujućih materija (suspendovane čestice) $\mu\text{g}/\text{m}^3$			
			PM ₁₀	Čas	PM _{2,5}	Čas
Ponedeljak	16.11.2020.	Jako zagađen	179,68	18.00	165,23	17.00
Utorak	17.11.2020.	Zagađen	83,42	17.00	80,19	17.00
Sreda	18.11.2020.	Zagađen	133,92	21.00	106,64	22.00
Četvrtak	19.11.2020.	Jako zagađen	243,63	18.00	192,25	18.00
Petak	20.11.2020.	Prihvatljiv	76,33	19.00	73,63	19.00
Subota	21.11.2020.	Zagađen	130,83	23.00	122,9	23.00
Nedelja	22.11.2020.	Zagađen	140,71	19.00	129,1	00.00

Tabela 2. Prikaz organa javne vlasti u Valjevu koji su na dnevnom nivou obavestavali javnost o kvalitetu vazduha

Dan	Datum	Sektor za vanredne situacije, MUP Srbije	Gradska uprava Valjevo	Zavod za javno zdravlje
Ponedeljak	16.11.2020.	ne	ne	ne
Utorak	17.11.2020.	ne	ne	ne
Sreda	18.11.2020.	ne	ne	ne
Četvrtak	19.11.2020.	ne	ne	ne
Petak	20.11.2020.	ne	ne	ne
Subota	21.11.2020.	ne	ne	ne
Nedelja	22.11.2020.	ne	ne	ne

Tabela 3. Prikaz dnevnih lokalnih internet medija na teritoriji Valjeva koji su dnevno obavestavali javnost o aerozagađenju

	Poned	Uto	Sre	Četv	Pet	Sub	Ned
Kolubarske.rs	ne	delimično	ne	ne	ne	ne	ne
RTV Marsh	da	da	da	da	da	da	da
Patak Online	ne	delimično	ne	ne	ne	ne	ne
Ugradu.info	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Vamedia.info	ne	delimično	ne	ne	ne	ne	ne
Valjevskaposla.info	da	da	da	da	da	da	da
Vujić Televizija	ne	delimično	ne	delimično	delimično	ne	ne
Valjevoplus.rs	ne	ne	ne	delimično	ne	ne	ne
Valjevskaiskra.rs	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Valjevonadlanu.rs	ne	ne	ne	ne	da	da	ne
Nedeljnik Napred	np	np	np	da	np	np	np

Komentari:

Naši aktivisti su 19.11.2020. razgovarali sa predstavnikom Zavoda za javno zdravlje. Potvrđeno je da ova ustanova ne meri niti obaveštava javnost o dnevnim koncentracijama zagađujućih materija u vazduhu. Zavod za javno zdravlje **ne poseduje opremu** koja može omogućiti merenje i očitavanje kvaliteta vazduha u realnom vremenu. Budući da je privatno preduzeće angažovano od strane lokalne vlasti za monitoring kvaliteta vazduha, predstavnik Zavoda za javno zdravlje je saopštio da nije usaglašeno da li će ova ustanova dobijati podatke o merenju kvaliteta vazduha od ovog pružaoca usluge.

20.11.2020. smo razgovarali sa načelnikom Odeljenja za vanredne situacije u Valjevu, Sektora za vanredne situacije, Ministarstva unutrašnjih poslova o obaveštavanju o aerozagađenju. Načelnik je obavestio da **ne raspolaže podacima** o aerozagađenju u Valjevu, budući da takve informacije službeno ne dobija. Ova služba zbog toga ne obaveštava javnost o opasnostima od aerozagađenja. Navodi da je to u nadležnosti lokalnih organa, kao i da su okružni i gradski štab za vanredne situacije raspravljali pre izvesnog vremena o aerozagađenju, te da su preporučili mere za smanjenje aerozagađenja.

U protekloj nedelji su uočava pomak u informisanju javnosti o dnevnim koncentracijama zagađujućih materija u vazduha i **povećan broj priloga** o aerozagađenju u lokalnim medijima. Pored portala Valjevskaposla.info, u programu uživo lokalna RTV Marsh je počela da obaveštava svakodnevno svoju publiku o indeksu kvaliteta vazduha (u desnom uglu ekrana se emituje indeks). Internet portal Valjevonadlanu.rs je počeo od petka da objavljuje u jutarnjem terminu informaciju o kvalitetu vazduha i uticaju na zdravlje stanovništva.

Internet portali Kolubarske.rs, Vamedia.info, Patak Online, kao i lokalna Vujić Televizija i TV Valjevo Plus su u svom programu emitovali priloge koji su obrađivali pitanje aerozagađenja (npr. izveštaj Climathon, „Izveštaj u pet do dvaneast“, saopštenja političkih organizacija i slično). Nedeljnik Napred je u izdanju od 19.11.2020. na naslovnoj strani objavio informaciju o aerozagađenju u Valjevu i sažetak „Izveštaja u pet do dvaneast“. Aerozagađenje u Valjevu i ugrožavanje zdravlja stanovništva bili su tema u medijima sa nacionalnim obuhvatom (Radio Televizija Srbije, Nova S, Politika).

Izvor informacija

Informacije o oceni kvaliteta vazduha u Valjevu su preuzete sa Državne merne mreže <http://www.amskv.sepa.gov.rs/pregledpodataka.php?stanica=22>

Podaci o uticaju na zdravlje i preporuke su preuzete iz EU Air Quality Index https://ec.europa.eu/environment/air/pdf/Air%20quality%20index_final%20report.pdf

Lokalni odgovor
lokalniodgovor@gmail.com

Datum: 23.11.2020

Vreme: 11.55
Valjevo